

Efterretningsvirksomhed foregår imidlertid på en måde, der adskiller den fra alle andre offentlige tjenester. Ifølge sagens natur er efterretningsvirksomhed unddraget den offentlighedens indsigt og kontrol, som er forudsætningen for en demokratisk kritik og debat, uden hvilken grundlovens krav til statsmagten om respekt for visse fundamentale rettigheder ikke kan sikres.

Det har da også givet anledning til en række forlydender om, at efterretningstjenesterne i flere tilfælde ikke har udvist den fornødne respekt for grundloven, samt i et bestemt tilfælde en til vished grænsende formodning om, at efterretningstjenesterne har undladt at skride ind mod en såkaldt privat efterretningsorganisation, uanset at denne klart krænkede grundloven.

På denne baggrund ønsker forslagsstillerne at sikre en parlamentarisk kontrol med efterretnings-tjenesternes overholdelse af borgernes grundlovs-sikrede rettigheder og med tjenesternes agtpågivenhed over for andre, ikke mindst udenlandske og „private“ efterretningsorganisationer, der måtte søge at krænke disse rettigheder.

Ansvar for tjenesternes virksomhed er fortsat ministrenes alene. På grund af denne virksomheds særlige fortroligheds karakter må det imidlertid anses for rimeligt, at den byrde, det er at udøve kontrol med virksomheden, ikke påhviler ministrene alene, men også udøves af et parlamentarisk kontroludvalg, hvis politiske mangesidighed borger for dets effektivitet.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Bestemmelsen i lovforslagets § 1 indeholder en beskrivelse af udvalgets opgaver. Det bemærkes, at udvalget ikke skal have beføjelse til at træffe beslutninger, der er bindende for efterretningstjenesterne. Disses virksomhed vil fortsat foregå efter

vedkommende ministers instruktioner og fuldt ud på dennes ansvar.

Ministeren kan ikke nægte at meddele udvalget oplysninger, som efter udvalgets opfattelse har betydning for løsningen af den i stk. 1 angivne opgave, jfr. stk. 2.

Til § 2.

Bestemmelserne vedrører udvalgets sammensætning.

Hensigten med, at der gives hvert i folketinget repræsenteret parti en repræsentant i udvalget, er at sikre en mangesidig sammensætning og derigennem en bred interesse i udvalget for udøvelse af de kontrolfunktioner, der er tale om.

Af bestemmelserne fremgår, at der ikke kan beskikkes suppleanter for de beskikkede udvalgsmedlemmer.

Til §§ 3 og 4.

Af bestemmelserne fremgår det, at hvert af udvalgets medlemmer kan foranledige udvalget indkaldt samt stille spørgsmål og fremsætte kritik over for regeringen uanset udvalgsflertallets holdning.

Adgangen for de enkelte medlemmer af udvalget til over for andre end regeringen at give udtryk for deres mening om efterretningstjenesternes forhold vil alene være undergivet de begrænsninger, der følger af lovgivningens almindelige regler, herunder navnlig af bestemmelsen i straffelovens § 152. Efter denne kan enhver, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, straffes, dersom han „røber ... hvad han i tjenestens eller hvervets medfør har erfaret som hemmelighed, eller hvad der ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan ...“. — I et vist omfang vil det formentlig være nødvendigt i forbindelse med meddelelse af oplysninger til udvalget udtrykkeligt at gøre opmærksom på, om oplysningerne er undergivet tavshedspligt.